

A NYELVLÖKÉSES NYELÉS TERÁPIÁJA

ILYÉSNÉ VADAI Erika

Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar (Magyarország)

e-mail: ilyesnevadaierika@gmail.com

A nyelvlökéses nyelvés csecsemő- és kisgyermekkorban természetes működési folyamatnak tekinthető, a csecsemő táplálkozását biztosító koordinált mozgás. Ez a nyelésmód ideális esetben az idegrendszer fejlődésével fokozatosan leépül és átadja helyét a szabályos nyelvésnek. A folyamat a vegyes fogazat kialakulásáig általában végbemegy, előfordul azonban, hogy ez az infantilis nyelvés a gyermek öt éves kora után is megmarad, amely ekkor már kórosnak tekinthető. Helyes nyelvésnél az arc, ajak és nyelv izmai megfelelően, harmonikusan működnek. A nyelvlökéses nyelvésnél helytelen, gyenge az izomműködés, az arc, az ajkak izomzatában együttmozgások vagy túlmozgások figyelhetők meg. Az ennek hátterében meghúzódó táplálási sajátosságok, cumizás, ujjszopás, és más szájtéri szokások hosszú ideig tartó fennállása gátolja a szabályos fogazat és a megfelelő izomtónus kialakulását.

Nyelvlökéses nyelvésnél a fogak nem záródnak megfelelően, a nyelv kicsúszik a fogak közé. A különböző fogrendellenességek jellegzetes beszédhibával is társulhatnak, általában a t, d, l, n, sz, z, c, s, zs, cs, ty, gy, ny hangok interdentális vagy addentális képzése figyelhető meg. Naponta kb. 1500-2000 alkalommal nyelvünk, mely alvás közben is megtörténik legalább 50-100 alkalommal, ezáltal a nyelv fogakra gyakorolt nyomóereje jelentős hatású.

Az előadásban bemutatásra kerül, hogy milyen szerepe van a logopédusnak a beszédbeli tünetek mellett a helyes nyelvés, a nyelv nyugalmi helyzetét kialakító, automatizáló folyamatban, illetve hogyan járulhat hozzá a megfelelő működés kialakításához, spontán használatához a terápiás folyamat során.

A GYÓGYPEDAGÓGIAI SZAKNYELVOKTATÁS KIHÍVÁSAI ÉS LEHETŐSÉGEI A DEBRECENI EGYETEMEN

NEMES Magdolna (PHD)

Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar (Magyarország)

e-mail: nemesm@ped.unideb.hu

A Debreceni Egyetem pedagógusképző karán három éve van lehetőségük a hallgatóknak idegen nyelvű (elsősorban angol, másodsorban német) szakszöveg-olvasás órát hallgatni. Ebbe a πρωτότυπο το λογότυπο COBE rzus célja, hogy a Ανωτάτη Σχολή Καθηγητών Ελλάδας hallgatók megismerjék a szakterületük angol/német nyelvű irodalmának olvasáshoz szükséges alapvető szókincset, és képessé váljanak szakirodalmi szövegek, tanulmányok önálló feldolgozására. A félév során a hallgatók önállóan is keresnek szakmai érdeklődésükhöz kapcsolódó tanulmányokat, melyekről a csoportban beszámolnak.

Az órát a szabadon választható tárgyak keretében vehetik fel az első éves hallgatók, az órára jelentkezés feltétele a középfokú nyelvtudás. Kötelező tárgyként nyelvi érettségivel vehetik fel a tárgyat a hallgatók. A félév során a hallgatók általános tájékoztatást kapnak a tudományos szövegek sajátosságairól (stílus, szókincs stb.), majd az adott szakterület szövegeinek közös feldolgozása zajlik. Az egyre hosszabb és terjedelmesebb írások feldolgozása során a hallgatók szókincse folyamatosan bővül, nyelvi kompetenciája fejlődik. A szövegek olvasásával és fordításával párhuzamosan a diákok glosszáriumot is készítenek. A szakszövegek többszörösen összetett

mondatainak fordítása külön megbeszélést és gyakorlást igényel. A terminológiai problémák külön figyelmet igényelnek, pl. *mainstream school*, *self-help skills*, *residential care centre*, *social risk*, *educational journey*. Az órákat videók és külföldi vendégoktatók, hallgatók előadásai teszik változatossá.

A félévet szókinceszt, valamint egy tanulmány fordítása zárja, melyet a hallgatók a közös feldolgozást követően önállóan készítenek el. A hallgatók egyénileg fordítanak, de együtt kell működniük társaikkal. A legjobb fordítások a Különleges bánásmód online folyóiratban jelennek meg, a szerzők engedélyével. Az előadás a szaknyelv-oktatás felépítését, nehézségeit és az eddigi tapasztalatokat, jó gyakorlatokat mutatja be.

SPECIÁLIS TANULÁSI ZAVAROS DIÁKOK SZÖVEGÉRTÉSE

ORBÁN Réka (PhD)

Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar Alkalmazott Pszichológia Intézet, Kolozsvár (Románia)

e-mail: reka.orban@ubbcluj.ro

Az olvasás, és annak végső célja, az olvasottak megértése bonyolult, multidimenzionális folyamat (Waldron, 2012). A sikeres szöveg megértéshez a következő alacsonyabb és magasabbrendű kognitív folyamatok szükségesek: dekódolás, folyékony olvasás és szókinces valamint a memória, figyelem, felismerés, előrevetítés, bizonyítás, automatikus javítás, kivitelezés (Khera, 2013). A gyengén olvasók profilja nem egységes, változatos mintázatot mutatnak, és a megalapozó képességek diszharmonikus fejlődése különbözőképpen befolyásolja az olvasási képesség fejlődését és az érintettek olvasási teljesítményét (Kendeou, Broek, Helder, Karlsson, 2014). Az olvasás, mint szabadidős tevékenység, motivált gyakorlást jelent, egyre folyékonyabban és jobban olvas, a háttértudás bűvül, a lexikai reprezentáció gazdagabb (Willingham, 2017).

Jelen kutatásunk kérdései: hogyan befolyásolja az olvasási motiváció valamint a szövegtípus az olvasottak megértését.

NYELVI MARKEREK A DIAGNOSZTIKÁBAN

SCHÉDER Veronika (PhD)

Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar (Magyarország)

e-mail: veronika.scheder@ped.unideb.hu

Nyelvhasználatunk, különösen spontán beszédünk sok mindent elárul rólunk. Pusztán a hangunk akusztikai paraméterei alapján nagy találati aránnyal azonosítható nemünk, életkorunk, az, hogy melyik tájegységről származunk, de egyes kutatások szerint még a foglalkozásunk, illetőleg az aktuális érzelmi/pszichés állapotunk is jó eséllyel kikövetkeztethető. Mivel mindannyian egyedi artikulációs bázissal rendelkezünk, a kriminalisztikai nyelvészetben – az igazságszolgáltatás részéről változó megítéléssel és elfogadottsággal ugyan, de – ún. hanglenyomatokat is használnak a személyazonosításban. Ha ehhez hozzáadjuk mondanivalónk tartalmi sajátosságait (egyedi szófordulatainkat, bizonyos lexikai egységek előnyben részesítését másokkal szemben, illetőleg mondat- és szövegszerkesztésünk jellemző grammatikai jegyeit), további információkat árulunk el személyiségünkről. Az elmondottakból részben már következik, hogy bármilyen testi, lelki, mentális történés (változás) is nyomot hagy a beszédünkben. A nyelvtudományban főként a